

נזמרת יצחק

בסייעתא דשמיא | תזריע החדש תשפ"ב | גליון מס' 137

פרפראות

דבר אל בני ישראל לאמר אשה כי תזריע וגו',
(י"ב ב').

הפרשה פותחת בוידבר ה' אל משה

לאמור, וממשיך דבר אל בני ישראל לאמור, <<<

וביום השמיני ימול בשר ערלתו.

הובא בספר עליות אליהו (במעלת הסולם הערה י"ב¹), וזה לשונו, וסיפר לי וכו' שהגיד לו הרב המחבר חיי אדם ז"ל, אשר פעם אחת ישב לפני הגאון החסיד נ"ע, וגם תלמידיו הגדולים ישבו סביב לשולחנו בערב שבת קודש, וישאל להם הגאון נ"ע, אם הכינו להם שום לשבת כתקנת עזרא, והשיבו התלמידים הלא לא נכון לנו, כי אם אשה עצורה לנו, והשיב להם הגאון, אם כן לא יהיה מילה בשמיני, והרב בעל חיי אדם כרגע הבין, ופתח ואמר דברי הגמרא בנדה (ל"א:), מפני מה אמרה תורה מילה לשמונה, שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, ע"כ, וכהיום הלא בטל הטעם, ונענע הגאון בראשו כי לזה כיון, ע"כ.

וביאררו הראיה מגמרא נדה, לפי שעכשיו בטלו דם טוהה, ואין אשה טהורה לבעלה עד שתספור שבעה נקיים, ואם כן גם ביום השמיני אביו ואמו עצבים, ומכל מקום מלים ביום השמיני ואין ממתנים עד שתטהר אמו לבעלה, נמצא שאף שהטעם בטל אבל המצוה אינה בטלה עולמית, עיין שם.

אכן נראה דמעשה זה מפוקפק עד מאוד, ומאוד אינו מסתבר שהגר"א נ"ע אמר דבר זה מעולם, וגם על בעל החיי אדם אינו מסתבר שיאמר כדברים האלה, דהן אמת שזה ידוע ומקובל שהגר"א היה אומר שאף שטעם המצוה בטל המצוה אינה בטילה עולמית.

וכמו שמובא במעשה רב (אות צ"ה, הוספה מדפו"ר²), הוא (הגר"א) היה אומר כל מה שאסרו חז"ל או תיקנו איזה תקנה מפני איזה טעם, אף שבטל הטעם הגלוי לנו, תקנתו ואיסורו במקומו עומד, כי הם לא גילו אלא אחד מכמה טעמים הכמוסים עמהם, על כן אסור לעבור על דברי חכמים, אף שבטל הטעם הגלוי לנו, עיין שם.

אכן כל זה אינו אלא בתקנת חז"ל דייקא, וכמו שכתב שם להדיא, ולא בדין מדיני התורה, שהרי התורה ניתנה ללמוד ממנה בשלושה עשר מידות שהתורה נדרשת בהם, והם מדויקים מאוד בתיבות ובאותיות וכו', וכגון בכלל ופרט שהתורה כתבה דווקא פרט זה ולא פרט אחר וכדומה, וכן לא יהיה ניתן לדרוש שום קל וחומר דאולי יש עוד טעם, ומיפרך הקל וחומר, ודו"ק.

אלא פשוט הוא שסברא זו שיש עוד טעמים, אינו שייך אלא על דינים דרבנן, וכגון שמונה עשר דבר של מסכת שבת, או בגזירה שמא יטה, או בגזירה שגזרו על חלב שחלבו עובד כוכבים³, וכן יש לומר לגבי איסור גילוי, שכידוע הגר"א היה נזהר בזה מאוד גם האידנא, אף במקום שאין הנחשים מצויים שם כלל⁴, וכן יש לומר לגבי נטילת ידים שחרית שגזרו חז"ל שלא ילך ארבע אמות⁵ עד שיטול משום רוח רעה⁶, ואף אי נימא שבטל הרוח טומאה (מאיזה סיבה שהיא), מכל מקום המצוה אינה בטילה עולמית, שלא גילו לנו חז"ל רק טעם אחד מן הטעמים כמבואר.

אכן בדיני דאורייתא אי אפשר לומר דבר זה כלל, ואין הדעת הולמתו, דאם כן אי אפשר ללמוד ולדייק שום דין בדיני התורה, כנזכר.

ובפרט לפי ר' שמעון בר יוחאי שדורש טעמא דקרא, ומכח טעמא דקרא יליף הלכות, וכמו שמצינו לגבי איסור לעבוט אלמנה, שר' שמעון דורש טעמא דקרא, ופירש הטעם משום שמא יוציא עליה שם רע בשכנותיה, כדאיתא בבא מציעא (קט"ו.), תנו רבנן אלמנה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה דברי ר' יהודה, ר' שמעון אומר עשירה ממשכנין אותה ענייה אין ממשכנין אותה, שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה, עיין שם, ומבואר שדין זה אינו שייך אלא בענייה, ומכח זה מתיר ר' שמעון למשכן עשירה, והנה אם נאמר שאף שבטל הטעם מכל מקום לא בטל המצוה, די ש עוד טעמים, אם כן איך יליף ר' שמעון בעשירה שמותר למשכנה, אולי יש עוד טעמים שלא נתגלה לנו, אלא מוכח שבדיני התורה אין לנו אלא טעם זה שנכתב, ולא עוד טעמים.

וכן מוכח בסנהדרין (כ"א.), לגבי דין של לא ירבה לו נשים, דתנן, לא ירבה לו נשים אלא שמנה עשרה, רבי יהודה אומר מרבה הוא לו ובלבד שלא יהיו מסירות את לבו, ר' שמעון אומר אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זה לא ישאנה, אם כן למה נאמר לא ירבה לו נשים, דאפילו כאביגיל, ע"כ, ומבואר בגמרא שם דר' שמעון ור' יהודה פליגי אי דרשינן טעמא דקרא, דאיתא שם, רבי יהודה לא דריש טעמא דקרא, ושאי הכא דמפרש

3) עי' ע"ז (ל"ה:), ועי' יו"ד קט"ז ברמ"א, ובפתחי תשובה ג'.

4) עי' יו"ד סי' קי"ז סעי' י"א, ובפתחי תשובה שם.

5) עי' משנ"ב סי' א' ס"ק ב' בשם הזוהר, עיי"ש.

6) עי' שבת (ק"ח: ק"ט.), שבת חורין שמה, עיי"ש.

1) ואף שהובא גם בשאר ספרים בשם הגר"א, נראה שספר זה הוא המקור הראשון לעובדא זו.

2) הובא בליקוטי נ"י תשפ"א.

טעמא דקרא, מה טעם לא ירבה לו נשים, משום דלא יסור לבבו, ור' שמעון אמר לך, מכדי בעלמא דרשינן טעמא דקרא, אם כן לכתוב קרא לא ירבה לו נשים ולישתוק, ואנא אמינא מה טעם לא ירבה משום דלא יסור, לא יסור למה לך, אפילו אחת ומסירה את לבו הרי זו לא ישאנה, אלא מה אני מקיים לא ירבה, דאפילו כאביגיל, ע"כ, ומכח הדרשא אסר ר' שמעון אפילו אחת מסירה את ליבו, וכן אסור להוסיף על שמונה עשר אפילו כאביגיל, ור' יהודה פליג, עיין שם, והנה אם נאמר שכשהתורה גילתה הטעם, אף שהטעם בטל אין המצוה בטילה, איך יליף ר' שמעון הנך דינא, הא המצוה אינה בטילה, וכן אליבא דר' יהודה הרי כל דינו יליף ממה שכאן התורה נתנה טעם זה, אלא וודאי שבדאורייתא ליתא להך כלל, ודו"ק.

והנה עיין פסחים (ק"ט), מה שדרשו ולמכסה עתיק, היינו הא דכתיב סחרה ואתננה קודש לה' לא יאצר ולא יחסן כי ליושבים לפני ה' יהיה סחרה לאכל לשבעה ולמכסה עתיק, (ישעיה כ"ג), ומבואר שכל הך שר שאמרו שם (עיין שם ק"ח:), מה ששלח ר' ישמעאל בר' יוסי לרבי, בענין השכר הגדול שיהיה ליושבים לפני ה', דאיתא שם ועוד שלח לו שלש מאות וששים וחמשה שווקים בכרך גדול של רומי, וכל אחד ואחד היו בו שלש מאות וששים וחמשה בירניות, וכל בירנית ובירנית היו בו שלש מאות וששים וחמשה מעלות, וכל מעלה ומעלה היו בו כדי לזון את כל העולם כולו וכו' הני למן לך ולחברך ולחברותך שנאמר סחרה ואתננה קודש לה' לא יאצר ולא יחסן כי ליושבים לפני ה' יהיה וגו' מאי לא יאצר, תני רב יוסף לא יאצר זה בית אוצר, ולא יחסן זה בית גניזה, מאי כי ליושבים לפני ה', אמר ר' אלעזר זה המכיר מקום חבירו בישיבה, איכא דאמרי אמר

ר' אלעזר זה המקבל פני חבירו בישיבה, ובפסוק שם איתא שהשכר הזה הוא גם ולמכסה עתיק, והקשו בגמרא מאי למכסה עתיק ותירצו זה המכסה דברים שכיסה עתיק יומין, ומאי נינהו סתרי תורה, ואיכא דאמרי זה המגלה דברים שכיסה עתיק יומין, מאי נינהו טעמי תורה, ע"כ.

ומבואר שצריך לגלות טעמי תורה, שהרי מי שמגלה הטעמים ועיין במהרש"א שם שהקשה איך אמרינן שצריך לגלות את הטעמי תורה שכיסה עתיק יומין, הא אמרינן בסנהדרין (כ"א:), שאין זה טוב לגלות טעמי תורה שהרי אמרו מפני מה לא נתגלו טעמי תורה שהרי שתי מקראות נתגלו טעמן נכשל בהן גדול העולם וכו', ותירץ המהרש"א ששם קאי על דברים שהתורה גילתה טעמם, ובזה יבוא לידי מכשול, אבל דברים שהתורה כיסתה הטעם, גם אם חכמים יתנו בהם טעם לא יבוא לידי מכשול, עיין שם⁷.

והנה מה שכתב שם לחלק בין דברים שהתורה נתנה בהם טעם, דדווקא שם יבוא לידי מכשול, נראה כמו שנתבאר דאם התורה נתנה טעם, (ולר' שמעון אף היכא שהתורה לא נתנה טעם בפירוש, אלא שזהו הטעם), מכיון שאין שם אלא טעם זה בלבד, יבוא לומר שאצלו לא שייך טעם זה, ויבוא לעבור, וכמו שהיה בגדול העולם.

אכן בדבר שהתורה לא נתנה בו טעם, דשם לא יבואו לידי מכשול, ונראה הטעם כמו שביאר הגר"א מכיון שחז"ל הם שנתנו בו טעם, והרי מקובל אצלינו שחז"ל לא גילו לנו בו רק

7 וע"ע שם שכתב לחלק בין טעמי תורה לטעמי מצוות התורה, שאין לגלותם, עי"ש.

פרפראות/המשך

לנשותיהם, בלשון הראוי להן שזה לשון רכה, ויאמרו להן פרשה זו של אשה כי תזריע וגו', ושפיר כתוב דבר אל בני ישראל לאמה.

וילדה זכה (י"ב ב').

עיין בעל הטורים שכתב זכר בגימטריא ברכ"ה².

ובפשטות כוונתו הוא להא דאיתא בנדה (ל"א:), אמר ר' יצחק דבי רבי אמי, בא זכר בעולם, בא ככרו בידו, זכר זה כר וכו', ולכאורה כמו שפירש רש"י בפרשת נשא יברכך בממון, ואם כן כאן נמי זכר גימטריא ברכ"ה, שזה הממון שבא עם ככרו בידו³.

ועוד נראה לבאר על פי הא דאיתא בפסחים (ק"ט:), שבסעודה שיעשה הקב"ה לצדיקים לעתיד לבוא (ביום שיגמל זרעו של יצחק וכו'), ויכבדו לכמה צדיקים לברך, אבל הם יסרבו לברך, כל

ולכאורה צריך ביאור אמאי כתוב שני פעמים לאמה, דלכאורה היה מספיק לכתוב דבר אל בני ישראל אשה כי תזריע¹.

ובפשטות יש לומר, דהנה מבואר כאן פרשת לידה, ודינים אלו נאמרו לנשים, שזה דינים התלויים בהן, והנה עיין בבא מציעא (ק"ד.), תניא ר' יהודה אומר אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכו', דמבואר שם שאחריות קרבן לידה של האשה מוטל על הבעל, (עיין שם דדין עניה או עשירה נקבע לפי ממונו של הבעל), ואם כן מה שכתוב כאן דבר אל בני ישראל פירוש שעל בני ישראל לאמר לנשותיהם דינים אלו, ודו"ק.

והנה מצינו שדיבור הוא לשון קשה (עיין מכות י"א.), ואמירה היא לשון רכה (עיין רש"י פרשת יתרו), אם כן יש לומר שהציווי כאן למשה (וידבר ה' אל משה לאמר), היה דבר אל בני ישראל שידבר אל אנשים בלשון הראוי להם, שזה לשון קשה לאמה, שהם יאמרו

2 ועי' סוף ספר כלבו, ומש"כ שם.
3 ועי' רש"י ריש פר' לך לך.

1 ועי' סוטה (ל"ז.), דרש"י היכא דכתיב וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת, עי"ש.

פן אחד של המצוה, ויש עוד טעמים לדבר, ובזה אף אם נראה לנו שאין הטעם שגילו לנו שייך עוד, מכל מקום עדיין מקיימים אנו המצוה משום הטעמים הכמוסים, ודו"ק.

והנה שיטת ר' שמעון שדורש טעמא דקרא, הוא משום שסבירא ליה שהטעמים ניתנו בתורה, ופשוט.

והנה לגבי מה שאמרו למה מילה לשמונה, עיין בנדה (ל"א:), דבעל המימרא שמפני מה אמרה תורה מילה לשמונה, הוא ר' שמעון דדריש טעמא דקרא, והוא זה שנותן טעם שלא יהיו כולם שמחים ואביו ואמו עצבים, ושיטת ר' שמעון הוא (כמו שנתבאר) שבדאורייתא אם בטל הטעם בטל המצוה, ובהכרח צריך לומר שגם בימינו (לר' שמעון) מילה דוחה שבת בשמיני, ובכלל שעושים מילה בשמיני אף בחול, מוכרחים לומר שהטעם עדיין שייך, דאי לאו הכי לא היו עושים מילה בשמונה, ובהכרח צריך לומר שביום השמיני כבר אין אביו ואמו עצבים, ופשוט.

אכן צריך ביאור בטעם הדבר אמאי אין אביו ואמו עצבים ביום השמיני, ונראה פשוט שאין עצבות האב והאם תלויה אם היא מותרת לו אי לאו⁸, אלא תלויה בטעם אחר⁹, דהנה עיין בנדה שם, שר' שמעון, שהוא בעל המימרא הנזכר שם,

(8) ופשוט הוא.

(9) וכמו שביארנו בליקוטי נ"י תשפ"א.

גם נתן טעם למה יולדת מביאה קרבן, עיין שם דאיתא, שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי מפני מה אמרה תורה יולדת מביאה קרבן, אמר להן בשעה שכורעת לילד קופצת ונשבעת שלא תזקק לבעלה, לפיכך אמרה תורה תביא קרבן וכו', עיין שם, ועיין שם עוד ומפני מה אמרה תורה זכר לשבעה (פירוש שמותרת לבעלה אחר שבעה ימים), ונקבה לארבעה עשה, זכר שהכל שמחים בו מתחרטת לשבעה, נקבה שהכל עצבים בה מתחרטת לארבעה עשה, עיין שם.

ומבואר שר' שמעון עצמו מסביר מה היא הגדר של שמחה ועצבות, שמה שאמר בזכר כולם שמחים בו, פירוש בלידת זכר, וגדר שמחה הוא ששמחה בזכר שנולד לה, ועצבות פירושו שעדיין זוכרת את צער הלידה, ודו"ק.

והשתא מתבאר שפיר למה מילה לשמונה (לר' שמעון), שלא יהיו כולם שמחים, בבן זכר, ואביו ואמו עדיין עצבים, בזכר זה מחמת הלידה, אבל בשמיני שגם אמו כבר שמחה בו, (וממילא גם אביו, ופשוט), אפשר לעשות המילה בשמחה, וכדכתיב **שש אנכי על אמרתך** וכל מצוה שעשו אותה בשמחה עדיין עושים אותה בשמחה, (עיין שבת ק"ל), ודו"ק.

פרפראות/המשך

והנה הא דנקראת **נקבה** כבר בשעת לידה, נראה משום שאין זה סתם רמז בעלמא, אלא זה עצם מהותה של הבת, שהיא נקבה, שהיא כלולה מהנך ארבע תקופות.

ונראה שיש בזה גם נפקותא לדינא, דהא מה שיש לאשה אות ה"א, זה משום שנקראת על שם האיש, וכמו שכתב הגר"א שאם הוא חכם היא נקראת חכמה, והנפקא מינה בזה הוא כמו שמצינו לגבי הדין של אשת חבר כחבה, (עיין בשבועות ל:), לגבי דיני כיבוד שצריכים לכבד אשת חבר, ואף לאחר מותו, עיין שם, וכן מה שכתב שאם הוא עשיר היא נקראת עשירה, והנפקא מינה בזה הוא כמו שמצינו לגבי הדין של קרבן יולדת, (עיין בבא מציעא ק"ד), שיש חילוק בין קרבן עשיר לקרבן עני, והדין נקבע לפי מצבו של הבעל, עיין שם⁶, וכן יש לומר לגבי מה שנקראת חסידה על שם שהוא חסיד, ועי'.

ונראה שנקט בדווקא שלוש מידות אלו, שהם כנגד בין אדם לעצמו - חכם, וכנגד בין אדם לחבירו - עשיר, וכנגד בין אדם למקום - חסיד, וזה בעצם תפקידו של כל אדם בעולמו, לעבוד את ה'

אחד מסיבה אחרת, עיין שם, והנה גם ליהושע בן נון יכבדו לברך, וגם הוא יסרב, ומבואר שם שייסרב משום שלא זכה לבן, שלא היה לו רק בנות, עיין שם.

ומבואר דרק מי שיש לו בן זכ"ר הרי הוא זוכה לברכה, פירוש שיוכל לברך ברכת המזון⁴, ויש לומר שזה מה שנרמז כאן **זכר** בגימטריא ברכ"ה.

ואם נקבה תלה, (י"ב ה').

הנה עיין מה שכתב הגר"א באליה רבה נדה (פרק ה' משנה ז'), ש**נקב"ה** הוא ראשי תיבות של הארבע תקופות של הבנות, שזה נ'ערה ק'טנה ב'וגרת ה' - כשהיא אשה, וזה לשונו שם, נמצא ארבע זמנים באשה קטנה נערה ובוגרת וכשהיא נשואה נקראת על שם בעלה, אך בתוספת ה"א, אשה על שם איש, שאם הוא חכם נקראת היא חכמה, בעלה עשיר נקראת עשירה, חסיד נקראת חסידה, נקב"ה סימן נ'ערה ק'טנה בוגרת ה"א, ע"כ⁵.

(4) ובפרט לפי מש"כ החינוך (מצוה ת"ל) במעלת המברך ברכת המזון בכוונה, עיי"ש.

(5) והנה הא דכת' נערה לפני קטנה, אפשר שהסדר הוא לפי כמות זמן של כל תקופה ותקופה, וזמן תקופת הנערות אינו אלא ו' חדשים, וזמן

תקופת הקטנות הוא י"ב שנים, ובוגרת מבת י"ב ומחצה עד סוף ימיה, וה"א כשהיא נשואה.

(6) עי' מש"כ בסמוך.

מזרעת אודם, שממנו עור ובשר [ודם⁷] ושערות ושחור שבעין, והקב"ה נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים וראיית העין ושמיעת האוזן ודבור פה והלוחך רגלים ו[דעה] בינה והשכל וכו', ע"כ.

והנה באודם שבא מצד האם נכלל גם הדם וגם הבשר, ואם כן מכיון שהצרעת מתייחס לחלק האודם שבו שהוא בא מצד האם⁸, ואם כן נגעי בשר באים מכח האם שבו, והיינו והיינו מה שפירשו במדרש **אדם** או-דם, פירוש אם מחמת הדם **כי יהיה** פירוש הנגע יהיה **בעור בשרו** דייקא, שזה בא מחלק שבא מן האם.

אכן יש לומר לפי זה שיש גם חלק האב שבו, מה שבא מכח מה שמקבל מאביו, והנה יש לייחס חלק זה אל הראש, (שזה החלק הרוחני באדם), ולפי זה אתי שפיר מה שכתוב לקמן בנגעי הראש והזקן, וכן בנגעי קרחת וגבחת, לשון **איש**, שלשון זה מורה על חלק שמקבל מן האב, ומשום הכי לא נקט לשון **אדם**, מכיון שבמצורע זה מרמז על בחינת דם הבא מן האם, כנזכר, וכן לא הזכיר בנגעי הראש, ענין בשר כלל, שבראש לא איירי כלל על נגעים שבא מבחינת מה שמקבל מהאם, אלא מבחינת מה שמקבל מאביו, ודו"ק.

והנה הא דמצינו עוד דכתיב בנגעי בשר **איש או אשה**, ושם לא מיירי בנגעי הראש, כדכתיב **כי יהיה בעור בשרם בהרת בהרת לבנת**, הרי נקט לשון **איש** וגם לשון **בשר**, אכן יש לומר דשם איירי בנגע טהור, וכמו שכתוב שם, והרי אינו בכלל נגע צרעת, ודבר זה גופא מכיון שנגע זה בא מכח **איש** - ולא מבחינת אדם - וזה מורה שנגע בשר כזה אינו נגע כלל, ודו"ק.

(7) עי' בהגה' הגר"א שם, ובגליון שם.

(8) ועי' מש"כ לברא לפי"ז מש"כ בסוף פ' בהעלותך, בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו, דייקא, עיי"ש.

ונראה להוסיף שנקראת אשה גם לפני שנשאת, וכמבואר בבדק הבית אורח חיים (סימן קפ"ז), שדן שם לגבי איך נשים אומרות ברית ותורה בברכת המזון, ובענין תורה שיכולות לומר, עיין בפרישה שם (אות ט'), שכתב שכמו שמברכות ברכת התורה וכו', עיין שם, והנה לגבי מה שאומרות ברית, עיין מה שכתב בבדק הבית ד"ה וכתב הכל בו וכו', וזה לשונו, וגם על הנשים יש לדון (שאפשר שאומרות ברית), שאין נקרא אדם אלא כשיש לו אשה, הוה ליה זכר ונקבה גוף אחד, ושפיר מצו למימר על בריתך שחתמת בבשרנו, ע"כ, והנה משמע שזה מציאות ממש שהן שייכות וחלק מבעליהן, ולכאורה זה גם קודם הנישואין, וכנזכר שזה מהותן, ששייכות אהדדי והוה גוף אחד, שהרי אומרות ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ודו"ק.

אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת וגו', (י"ג ב').

הנה בפרשה זו הנגע צרעת מתייחס אל האדם בתואר **אדם**, וכן בסמוך **נגע צרעת כי יהיה באדם** וגו'.

והנה לקמן בנגעי שערות כתיב **ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור הוא**, הנה שם נקט תואר **איש** ולא אדם, וכן לקמן בנגעי הראש כתיב **ואיש או אשה כי יהיה בו נגע בראש או בזקן**, וצריך ביאור אמאי שניה הלשון, (ואף על גב ששם הזכיר אשה גם כן, אך מכל מקום צריך ביאור אמאי התייחסות היא דווקא באופן זה), וצריך ביאור.

והנה עיין במדרש כאן (פרשה ט"ו), וזה לשונו, (אות א'), **אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת**, הדא הוא דכתיב **לעשות לרוח משקל ומים תכן במדה**, וכו' (ובסוף אות ב'), דבר אחר, **לעשות לרוח משקל**, בנוהג שבעולם הבריות אומרים איש פלוני רוחו יתרה, איש פלוני רוחו קצרה, שנתנה בו רוח קטיקטון, ומים תכן במדה, אדם היה משוקל חציו מים וחציו דם, בשעה שהוא זוכה לא המים מרובין על הדם ולא הדם מרובין על המים, ובזמן שחוטא פעמים שהמים מרובין על הדם ונעשה אדריפיקוס, ופעמים שהדם מרובין על המים ונעשה מצורע, הדא הוא דכתיב **אדם**, או-דם, ע"כ.

ולכאורה מבואר דהא דנקט לשון **אדם** (על כל פנים בפרשת מצורע), הוא לרמז על בחינת דם שבו, שזה גורם הצרעת, אכן הכתוב גם כן מייחס הצרעת לבחינת בשר שבאדם, ועיין.

והנראה בזה הוא לפי מה שאמרו חז"ל בנדה (ל"א.), תנו רבנן שלשה שותפין יש באדם, הקב"ה ואביו ואמו, אביו מזריע הלבון, שממנו עצמות וגידים וצפרנים ומוח שבראשו ולובן שבעין, אמו

הגליון השבוע

נודב לרפואת האי גברא יקירא

הרב פסח בן הניא

לרפואה שלימה

בתוך שאר חולי ישראל, אמן